

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL A. G. SKUNDŲ NR. 4D-2024/1-1242; 4D-2024/2-1286 PRIEŠ VALSTYBINĘ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBĄ IR ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2025 m.
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierės 2024 m. lapkričio 14 d. gavo A. G. (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Širvintų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos (toliau – Administracija) ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau tekste ir citatose – VMVT) pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant neprižiūrimų ūkinių gyvūnų laikymo klausimą (toliau – Skundas).

2025 m. vasario 12 d. buvo gautas papildomas Pareiškėjo skundas (toliau – Papildomas Skundas; kartu bendrai su Skundu – Skundai). Papildomas Skundas taip pat adresuotas VMVT, Savivaldybei, Vyriausybei, Žemės ūkio ministerijai (toliau tekste ir citatose – ŽŪM), o kopija pateikta Jonavos rajono savivaldybei.

2. Pareiškėjas Skunde rašo:

2.1. Kad 2024 m. spalio 7 d. kreipėsi į Savivaldybę ir VMVT, prašydamas užtikrinti, jog „p. V[...] G[...] [toliau tekste ir citatose – V. G.], gyvenančio adresu X atsainiai laikomi naminiai galvijai“ nedrumstų tvarkos, nedarytų žalos vietinių kaimų gyventojams ir nekeltų pavojaus tiek viešajam eismui, tiek gyventojų sveikatai. Pareiškėjas nurodo, kad: „Rašte išdėsdčiau besikartojančią situaciją ir prieš metus vykusio institucijų ir gyventojų susirašinėjimo esmę. Atkreipiau institucijų dėmesį į tai, kad situacija iš esmės nėra išspręsta, o jų taikytos poveikio priemonės tikslo nepasiekė, o bendra situacija suprastėjo: neprižiūrimų gyvulių kiekis išaugo, gyvulių laikytojas nepasitaisė ir bendradarbiavimo veiksmų neatlieka, nuo ankstesniojo kreipimosi į institucijas (2023 m. rugsėjo 7 d.) net įvyko įskaitinis eismo įvykis kurio metu buvo sužalota moteris“ (šios ir kitų citatų kalba bei skyryba netaisytos).

2.2. „Savivaldybė 2024 m. spalio 30 d. raštu Nr. 40-1053 informavo, kad „[...] įvertino, kaip pranešime nurodytas gyvūnų laikytojas laikosi Taisyklėse nustatytų reikalavimų. Patikrinimo metu nustatyta, kad galvijų banda ganėsi už galvijų laikytojui priklausančio žemės sklypo ribos. Atsižvelgiant į tai, galvijų laikytojui buvo pritaikyta administracinė atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos Administracinių nusižengimų kodekso [toliau tekste ir citatose – ANK] 346 straipsnio 1 dalį. Galvijų laikytojas informuotas, kad laikydamas ūkinius gyvūnus privalo vadovautis Taisyklėmis ir nepažeisti Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo [toliau tekste ir citatose – GGAĮ] 20 straipsnio 2 punkto 3 dalies, kur nustatyta, kad gyvūnų laikytojai privalo užtikrinti, kad jų laikomi gyvūnai nekeltų grėsmės žmonių, kitų gyvūnų gyvybei, sveikatai ar turtui, bei 6 dalies, kuri nurodo, kad gyvūnų laikytojai privalo nepažeisti kelių asmenų teisių ir teisėtų interesų“.

2.3. „2024 m. lapkričio 4 d. teko bendrauti su Savivaldybės mere ir jos komanda dėl situacijos. Pakartotinai atkreiptas dėmesys į tai, kad ANK numatytos poveikio priemonės neveikia, situacija iš esmės nepasikeitė, [...]. Pokalbio metu buvau informuotas, kad Savivaldybei reikia VMVT raštiško nurodymo, kad galvijai yra bešeimininkiai ir juos

Savivaldybė turinti sunaikinti“.

2.4. „VMVT iki šio skundo surašymo dienos oficialaus rašto/atsakymo nepateikė. Bandant išsiaiškinti situaciją 2024 m. lapkričio 7 d. 10:42 val. bendruoju informacijos telefonu gautas atsakymas, kad „būsime informuoti kai bus atliktas tyrimas“. [...] 2024 m. lapkričio 8 d. iš adresato klausimai@vmvt.lt gautas el. paštas, kuriame teigiama, kad „... Pagal 2024-10-07 d. gautą pranešimą VSP-257, VMVT Priežiūros departamento Vilniaus apygardos priežiūros skyriaus inspektorai 2024-10-14 d. Pranešime nurodytu adresu atliko tikrinimą, kurio metu buvo nustatyta, kad galvijų banda neženklinta ir neregistruota. Tokiu atveju ūkiniai gyvūnai priskirti beprižiūriams ir bešeimininkiams gyvūnams, todėl jų kontrolė perduota Savivaldybės administracijai (Savivaldybė 2024-10-22 informuota raštu). Atsiprašome, kad dėl didelės darbų apimties ir žmogiškųjų resursų trūkumo vėluojame pateikti atsakymą“. Bandant išsiaiškinti ar tai yra galutinis institucijos atsakymas ir anksčiau minėtas tyrimas baigtas 2024 m. lapkričio 9 d. 15:13 val. bendruoju informacijos telefonu gautas atsakymas, kad „dėl turinio pakomentuoti negaliu. Parašykite kreipimąsi, kad jums atrašytume raštu“.

3. Skunde Seimo kontrolierių prašoma „konstatuoti tęstinius, taigi tyčinius [...], mano teisių pažeidimus ir pateikti pažymą“.

4. Pareiškėjas Papildomame Skunde, taip pat adresuotame VMVT, Savivaldybei, Vyriausybei ir ŽŪM (kopija pateikta Jonavos rajono savivaldybei), be kita ko, rašo:

4.1. „Savivaldybės administracija 2024 m. gruodžio 19 d. priėmė nutarimą Nr. SADAV-89-ANRN-9-2024, kuriuo administracinį nusižengimą įvykdžiusiam asmeniui V. G. paskirta administracinė nuobauda – bauda ir administracinio poveikio priemonė – daikto (39 vnt. ūkinių gyvūnų) konfiskavimas“.

4.2. „VMVT 2025 m. sausio 29 d. rašte Nr. B6-(1.19Mr)-186 dėstoma, kad „[...] Administracija [...] neatliko nurodytų veiksmų. [...] 2025-01-23 buvo perimti VMVT žinion pirmieji 8 galvijai [...]“, o svarbiausia, kad „VMVT atkreipia dėmesį, kad, nesant tinkamo reglamentavimo, nėra aišku, kokius konkrečius veiksmus turi atlikti iš savininkų konfiskuotus ūkinius gyvūnus perduodanti institucija, o kokius – perimančioji. [...]“.

4.3. „VMVT ir Savivaldybės nesutarimai toliau tęsiasi. [...]. Institucijos neveikimu sukūrė unikalią teisinę situaciją: administracinio poveikio priemonė – daikto konfiskavimas įsiteisėjo, tačiau nėra įgyvendintas pilnoje apimtyje, o potencialūs įgyvendintojai kaltina vieni kitus. Tuo tarpu galvijai toliau kelia pavojų aplinkinių kaimų gyventojų turtui ir sveikatai, tik šį kartą jie jau formaliai nėra ūkininko nuosavybė. [...]“.

5. Papildomame Skunde Seimo kontrolierių prašoma „nustaćius perteklinio biurokratizmo aplinkybes situacijos valdyme įpareigoti VMVT ir Savivaldybę užtikrinti viešąją tvarką.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Siekiant išsiaiškinti pirmiau aprašytas aplinkybes, 2025 m. sausio 13 d. ir 2025 m. birželio 20 d. raštu buvo kreiptasi į Savivaldybę ir VMVT, prašant pateikti informaciją ir ją pagrindžiančius dokumentus, reikalingus tyrimui atlikti.

7. Savivaldybės administracijos 2025 m. sausio 21 d. rašte Nr. 13-249 Seimo kontrolierėms nurodyta ši informacija, patvirtinta atitinkamais informaciją įrodančiais dokumentais:

7.1. Į prašymą „atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas 2023 m. rugsėjo 7 d. skunde rašo [...] „2015 m. iš V. G. galvijai dėl jų nepriežiūros buvo atimti [...]“, paaiškinti visas šias aplinkybes [...]“, atsakyta:

„2015 metais VMVT tarnautojai vykdė V. G. priklausančių gyvūnų paėmimo procedūrą, kurioje Administracijos tarnautojai buvo pakviesti dalyvauti kaip prižiūrimos savivaldybės atstovai. Teisena buvo inicijuota ir vykdoma VMVT [...]. [...] Turimais duomenimis [...] ūkinių gyvūnų laikytojo V. G. veiklos kontrolę 2015–2016 metais vykdė VMVT ir pagal faktą užregistruotą 2016-01-13, ūkio subjektui 2016-01-14 ir 2016-02-02 buvo surašyti administracinių nusižengimų protokolai, tolimesnė kontrolės eiga Administracijai nėra žinoma ir kitos rašytinės informacijos apie VMVT vykdytas procedūras, teiseną ir priimtus sprendimus Administracija neturėjo ir neturi šiuo metu. Gyventojai (asmenys) į Administraciją su skundais nurodytu laikotarpiu nesikreipė, nuobaudų Administracija galvijų laikytojui nurodytu laikotarpiu neskyrė“.

7.2. „2023-09-14 VMVT atliktame ūkio subjekto V. G. patikrinime Administracijos tarnautojai dalyvavo VMVT prašymu [...] pagal VMVT atliekamą gyventojų 2023-09-07 pranešimą. Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad galvijai buvo išėję iš jų laikytojo žemės valdos. [...] Administracija apie VMVT atliekamos administracinės teisenos eigą ir priimtą sprendimą nebuvo informuota, VMVT turima, tyrimo metu surinkta informacija nebuvo persiųsta Administracijai žiniai ar tolesnių veiksmų atlikimui ir su Administracija nebuvo derintas galimų veiksmų projektas. [...]“.

7.3. Į prašymą „atsižvelgiant į Savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 30 d. rašte [Nr. 40-1053] nurodytą informaciją [...], atsakyta:

- Dėl prašymo dalies, kad „Administracija kreipėsi į VMVT [...], prašydama pateikti informaciją, kokiomis priemonėmis ir būdais susidariusią situaciją VMVT, bendradarbiaudama su Administracija, gali išspręsti“, [...] išsamiai informuoti, ar buvo rasti ir kokie būdai bei priemonės tarpinstituciškai bendradarbiaujant spręsti Skunde nurodytą situaciją; ar jų jau imtasi; jeigu ne, kada ketinama imtis“, atsakyta:

„Administracija 2024-10-30 rašte Nr. 13-2913 VMVT pateikė du prašymus, „[...] įvertinti ir per 5 d. d. Administracijai pateikti [...] pateikti informaciją, kokiomis priemonėmis ir būdais, kokiais poįstatyminiais VMVT patvirtintais teisės aktais vadovaujantis, susidariusią keblią situaciją VMVT, bendradarbiaudama su Administracija, gali išspręsti, kad teisėti gyventojų lūkesčiai būtų patenkinti ir situacija būtų suvaldyta“ ir prašymą „pateikti VMVT nuo 2015 m. sukauptą informaciją, susijusią su ūkinių gyvūnų laikytojo V. G. (ūkio subjekto) veiklos kontrole (patikrinimai, aktai, priimti sprendimai, poveikio priemonės).“

2024-11-15 Administracija iš VMVT gavo atsakymą, kuriame dėmesys koncentruojamas į beprižiūrių ir bešeimininkų gyvūnų sąvoką ir įstatymų numatytą tokių gyvūnų laikinąją globą, nors VMVT buvo ir yra žinoma faktinė gyvūnų nuosavybė bei visos situacijos aplinkybės. Savo rašte VMVT tik patikino sutinkanti „dalyvauti bendruose patikrinimuose, kad būtų užtikrintas tinkamas gyvūno laikymas, siekiant nutraukti gyvūno kančias, kad paimtas suluošintas ar sunkiai sergantis gyvūnas, veterinarijos paslaugų teikėjo sprendimu būtų nugaišinamas, o susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų sutvarkyti teisės aktų nustatyta tvarka“, o taip pat kad „savo kompetencijos ribose pasiruošę bendradarbiauti su Savivaldybės administracija, jei pastaroji priimtų sprendimą perduoti gyvūnus laikinajam globėjui, taip pat padėti ieškoti sprendimo būdų, jei būtų priimtas sprendimas dėl galvijų eutanazavimo, savo kompetencijos ribose padėti išspręsti transportavimo ir šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo klausimus“, tačiau jokių konkrečių priemonių ir būdų situacijai iš esmės spręsti nepateikė. Į prašymą pasidalinti VMVT sukauptą informaciją, susijusią su ūkinių gyvūnų laikytojo V. G. (ūkio subjekto) veiklos kontrole, VMVT neatsakė ir jokios informacijos neteikė. Į pakartotinį prašymą išsiųstą elektroniniu laišku pateikti situacijai įvertinti ir sprendimams priimti prašomą informaciją, VMVT direktorius atsakė neigiamai [...].

Kadangi Administracija neturėjo ir neturi fizinių galimybių rasti tinkamo laikinojo globėjo galvijams (VMVT apie tai buvo informuota) ir neturi įgaliojimų bei kompetencijos spręsti dėl galvijų eutanazavimo, VMVT rašte pateikti teiginiai niekaip negalėjo pagelbėti ir pakeisti situacijos [...]“.

- Dėl prašymo dalies, kad „Administracija kreipėsi į ŽŪM dėl tarnybinės pagalbos suteikimo“, [...] informuoti, ar buvo gauti ir kokie siūlymai Skunde nurodytai situacijai spręsti, atsakyta:

„2024-10-30 Administracija atskiru raštu Nr. 13-2914 kreipėsi dėl tarnybinės pagalbos į ŽŪM ir VMVT, prašydama „suteikti kvalifikuotą teisinę bei metodinę pagalbą, pakonsultuojant, kokiomis teisės normomis, priemonėmis, būdais ir įrankiais ir kurie subjektai turi išspręsti situaciją, užtikrinant tiek gyvūnų gerovę, tiek teisėtus gyventojų lūkesčius.“

Atsakymą iš ŽŪM Administracija gavo 2024-12-12, rašte išanalizuoti teisės aktai ir teisės normos, kurios buvo žinomos ir Administracijai ir galėtų būti įgyvendintos standartinėje situacijoje. Tačiau nagrinėjamu atveju, esant ypatingoms aplinkybėms (didelis ūkinių gyvūnų skaičius, pakitę jų įpročiai, galvijai nuolat nebūna aptvertame aptvare, migruoja keletą km skirtingomis kryptimis skirtingomis grupėmis, yra neženklinti, dalinai sulaukėję, nors gyvūnų laikytojo yra savotiškai ganomi, tačiau jis nėra pajėgus galvijus suvaldyti), gauto abstraktaus siūlymo (prašymo) įgyvendinimo mechanizmas nebuvo pasiūlytas: „prašo Savivaldybės administracijos imtis skubių veiksmų vykdyti institucijoms teisės aktais pavestas funkcijas ir, nesant galimybės beprižiūrių galvijų gražinti jų laikytojui ir užtikrinti tinkamos jų laikinos priežiūros, užtikrinti beprižiūrių gyvūnų lokalizavimo ir su jų saugiu realizavimu susijusių veiksmų organizavimą, kad VMVT, užbaigdama administracinio nusižengimo tyrimą, galėtų netrukdomai atlikti beprižiūrių galvijų paėmimą ir realizavimą.“ Atkreiptinas dėmesys, kad Administracijai nėra žinoma apie kokį nors 2024 metais VMVT vykdytą tyrimą ar kitokias procedūras dėl V. G. laikomų galvijų, apart informacijos teiktos raštu į prašymą pateikti informaciją, kuriame VMVT nurodė atlikusi tik neplaninį patikrinimą [...]“.

VMVT atsakydama į tarnybinės pagalbos prašymą pakartojo savo ankstesnę poziciją dėl galvijų priskyrimo šeimininkams ir beprižiūriams ir nurodė, kad atsižvelgiant „į tai, kad galvijai yra neženklinti ir neregistruoti ŪGRIS [Žemės ūkio duomenų centro Ūkinių gyvūnų registras; toliau tekste ir citatose – ŪGRIS], jiems neatlikti privalomi tyrimai dėl užkrečiamųjų ligų, pažymi, kad tokių galvijų banda yra laikytina nežinomo sveikatos statuso“ [...] taip pat pažymi, kad iš gyvūnų, kurių nežinomas sveikatos statusas, gauta produkcija (mėsa) negali pakliūti į rinką dėl galimo neatitikimo maisto saugos reikalavimams.“ VMVT atkreipė dėmesį, kad „aukščiau nurodyti galvijai, besiganantys X., gali būti eutanazuoti, o susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai turi būti sutvarkyti“ [...]. [...] jokių racionalių, fiziškai įgyvendinamų situacijos suvaldymo ir problemos sprendimo būdų iš institucijų, į kurias kreipėsi, Administracija negavo“.

7.4. Į prašymą „pateikti savo argumentuotą ir teisės aktais pagrįstą nuomonę, kaip galėtų ir turėtų būti sprendžiama Skunde nurodyta problema“, atsakyta:

„Įvertinus gyventojų pirminius pranešimus ir Administracijos prašymu gyventojų nuosekliai, gausiai tyrimui teikiamą papildomą rašytinę bei vaizdinę informaciją, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, ANK ir kitais poįstatyminiais teisės aktais [...] ir administracinių bylų teisenos taisyklėmis, Administracijoje buvo atlikta administracinio nusižengimo tyrimo procedūra. 2024-11-28 buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas, o 2024-12-19 administracinėje byloje dėl netinkamo galvijų laikymo ir žiauraus elgesio su gyvūnais (reg. Nr. ROIK [...]), atsižvelgus į administracinėje byloje nustatytas aplinkybes ir surinktus įrodymus, nusižengimą įvykdžiusio pažeidėjo asmenybę, sunkinančias ir lengvinančias atsakomybę aplinkybes, buvo priimtas nutarimas administracinį nusižengimą įvykdžiusiam asmeniui V. G. paskirti administracinę nuobaudą – baudą ir administracinio poveikio priemonę – daikto (39 vnt. V. G. laikomų ūkinių gyvūnų) konfiskavimą. [...] Nutarimo [...] apskundimo terminas pasibaigė 2025-01-08, iki nurodytos dienos skundas Administracijoje gautas nebuvo, todėl nutarimas [...] turi būti

vykdomas. Apie prievolę vykdyti įsiteisėjusį nutarimą konfiskuoti gyvūnus [...] Administracija informavo VMVT 2025-01-09, pagal nustatytą tvarką pateikdama susijusius su nutarimo vykdymu dokumentus: [...].

Apie Administracinėje byloje atliekamus veiksmus, vadovaujantis ANK nustatyta tvarka buvo informuojami byloje nukentėjusiais pripažinti asmenys, jų tarpe ir pranešėjas A. G.“

Minimame 2024 m. lapkričio 28 d. administracinio nusižengimo protokole, be kita ko, nurodyta:

„Išnagrinėjus administracinio nusižengimo byloje surinktų įrodymų visumą, nustatyta, kad V. G., būdamas ūkiniu gyvūnu, 39 individų žalių galvijų savininku ir laikytoju, kuriam pagal Lietuvos Respublikos Gyvūnų apsaugos ir gerovės įstatymo 20 straipsnio 2 dalies nuostatas, tenka pareiga rūpintis gyvūnų gerove ir apsauga, nevykdė šios pareigos nuo patikrinimo metu nenustatytos datos, bet ne vėliau kaip nuo 2016-01-13 iki 2024-11-27, t. y. V. G., būdamas ūkiniu gyvūnų savininku ir laikytoju, teisės aktais nustatyta tvarka jų neužregistravo ir nesuženklino, neužtikrino tinkamos veterinarinės priežiūros, neužtikrino sąlygų kontroliuojančių tarnybų pareigūnams gyvūnus tinkamai apžiūrėti, diagnozuoti jiems ligas ir, esant reikalui, juos gydyti, neužtikrino kontroliuojamo gyvūnų veisimosi, neužtikrino, kad ūkiniai gyvūnai neišeitų už jam nuosavybės teise priklausančios valdos ribų, neužtikrino, kad jo laikomi ūkiniai gyvūnai nekeltų ir nedarytų žalos kitų asmenų turtui, laikomiems ūkiniams gyvūnams nesuteikė tinkamos kokybės ir kiekio pašaro, nesuteikė tinkamos pastogės ir poilsio vietos, tokia gyvūno laikytojo veika, vadovaujantis LR Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 4 str. nuostatomis laikytina žiauriu elgesiu su gyvūnu. [...].“

„2025-01-13 ir 2025-01-14 dieną VMVT iniciatyva buvo suorganizuoti du nuotoliniai Administracijos ir VMVT atsakingų atstovų pasitarimai dėl konfiskuotų galvijų perdavimo priemonių aptarimo. Pasitarimuose buvo susitarta, kad Administracija turi pastatyti naują laikiną metalinį aptvarą galvijams lokalizuoti, nes VMVT tvirtinimu, galvijų laikytojo valdoje esantis medinių karčių aptvaras nėra tinkamas. 2025-01-16 Administracija pasirūpino aptvaro įrengimu ir pašarais aptvare tiekimu vakarais į sodybą sueinantiems galvijams. Visomis kitomis galvijų perėmimui reikalingomis priemonėmis įsipareigojo pasirūpinti VMVT. Turimomis žiniomis, 2025-01-17 VMVT įrengė vaizdo stebėjimo įrangą galvijų buvimo, t. y. galvijų laikytojo V. G. valdoje su tikslu stebėti galvijų migravimo (išėjimo iš valdos/sugrįžimo į ją) įpročius. 2025-01-21 Administracijos iniciatyva, siekiant gauti iš VMVT konfiskuotų galvijų perėmimo datos ir laiko patvirtinimą buvo suorganizuotas trečias nuotolinis pasitarimas. Pasitarimo metu VMVT patikino, kad Administracija įrengtam aptvarui užverti dar turi įrengti vartus ir VMVT pagal jų atliekamo stebėjimo rezultatus davus nurodymą uždaryti juos tam tikru metu. Tai atlikus, VMVT atstovų teigimu, bus tinkamai pasirengta uždarytų galvijų perėmimui. Tinkamų vartų įrengimo schemą VMVT įsipareigojo elektroniniu laišku atsiųsti netrukus po pasitarimo, o vartų užvėrimo laiką raštu pranešti 2025-01-21 darbo valandų laiku. Administracija pasitarimo metu įsipareigojo, pagal galimybes sukonstruoti reikalaujamą vartų konstrukciją ir būti pasirengusi užverti vartus VMVT nurodytu laiku. Preliminarus aptartas konfiskuotų galvijų perėmimo laikas, VMVT teigimu, yra galimas artimiausiomis darbo dienomis (sausio mėn. 22–23 d.).“

8. VMVT 2025 m. vasario 13 d. rašte Nr. B6-(1.19Mr)-510 Seimo kontrolierėms nurodyta ši informacija, patvirtinta atitinkamais informaciją įrodančiais dokumentais:

8.1. Į prašymą „atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas 2023 m. rugsėjo 7 d. skunde rašo „[...] 2015 m. iš V. G. galvijai dėl jų nepriežiūros buvo atimti [...]“, paaiškinti visas šias aplinkybes [...]“, atsakyta:

„[...] dėl 2015 m. priimtų sprendimų, susijusių su V. G. anksčiau (2015 m.) turėtais galvijais, VMVT paaiškina, kad, pagal kompetenciją vykdydama GGAĮ nustatytas funkcijas, 2015-01-23 [...] kreipėsi į Širvintų rajono apylinkės teismą (toliau – Širvintų RAT) [...] su prašymu dėl V. G. priklausančių 44 galvijų (26 registruotų ir 18 neregistruotų) paėmimo ir

perdavimo juos globoti [...]. [...] Širvintų RAT savo iniciatyva priėmė 2015 m. sausio 26 d. nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo priverstinai paimti iš V. G. 44 galvijus (jų skaičius gali būti koreguojamas paėmimo metu), iš kurių 26 registruotus ir 18 neregistruotų, ir perduoti juos laikinai globoti ūkinių gyvūnų laikytojui [...]). VMVT vykdant šią Širvintų RAT nutartį, iš V. G. 2015-01-29-30 buvo paimti ir trečiajam asmeniui perduoti laikinai globoti 28 galvijai. Galvijus buvo būtina paimti skubiai, nes ieškovas nebeturėjo pašarų ir galvijų laikymo sąlygos neatitiko net minimalių galvijų laikymo sąlygų. Visų galvijų tą pačią dieną paimti nespėta, vėliau likusių nepaimtų galvijų nebuvo rasta, manyta, kad galimai V. G. juos paslėpė. [...].“

8.2. Į prašymą, „atsižvelgiant į VMVT 2023 m. rugsėjo 14 d. patikrinimo akte nurodytus pažeidimus, išvadas ir nurodymus [...] ir į VMVT 2023 m. spalio 4 d. rašte pateiktą informaciją [...] motyvuotai paaiškinti, atsakyta:

- Dėl prašymo dalies, „kaip buvo įsitikinta, kad V. G. yra ūkinių gyvūnų laikytojas (savininkas) arba juo nėra; dėl kokių priežasčių [...] patikrinimo akte V. G. minimas kaip gyvūnų laikytojas (savininkas), o VMVT 2023 m. spalio 4 d. rašte, kuriame dėstomos šio patikrinimo aplinkybės, jis jau minimas tik kaip galimas savininkas arba [...] teigiama, kad ūkiniai gyvūnai „neturi konkretaus savininko ir yra [...] bešeimininkiai“, atsakyta:

„Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad visi Savivaldybės Čiobiškio seniūnijos teritorijoje rasti galvijai buvo neženklinti ir neregistruoti ŪGRIS. Tad [...] nesant galvijų registracijos duomenų ir (ar) kitų duomenų (dokumentų), patvirtinančių, kad galvijai nuosavybės teise priklausytų V. G. ar kitam asmeniui, galvijai laikytini bešeimininkiais, o remiantis [...] gyventojų skunduose pateikta informacija – ir be priežiūriais. [...] administracinio poveikio priemonė (įspėjimas) V. G. skirta už pažeidimus, susijusius su galvijais, kurie, ŪGRIS duomenimis, nuosavybės teise priklausė V. G., t. y., kurių savininkas buvo nurodytas asmuo.“

- Dėl prašymo dalies, „ar patikrinimo metu galvijai buvo išėję iš žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų, ar nebuvo“, atsakyta:

„[...] patikrinimo metu [...] galvijai buvo maždaug už kilometro nuo V. G. valdos.“

- Dėl prašymo dalies, „ar V. G. „dėl padarytos veikos pažeidimų“ buvo kviestas „į VMVT [...]“, nes, Pareiškėjo teigimu, „po šio patikrinimo, kontrolė nevykdyta, pažeidėjas nusikalstamo neveiksnumo nesustabdė [...]“, atsakyta:

„[...] V. G. 2023-09-15 VMVT [...] raštu [...] buvo kviečiamas 2023-09-26 10 val. atvykti į administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą VMVT Vilniaus departamento Širvintų skyriuje [...]. Pakartotinai atvykti į administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą tuo pačiu adresu jis buvo kviečiamas 2023-10-30 VMVT [...] raštu [...]. Į administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą nei 2023-09-26, nei 2023-10-30 V. G. neatvyko.

VMVT [...] pareigūno sprendimu, V. G. nedalyvaujant, 2024 m. lapkričio 25 d. nutarimu dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, Nr. VMVT-PRIEZ-ANR_1-348-2024 už nustatytus ANK 343 straipsnio 1 dalies pažeidimus (V. G. priklausiusių 5 suženklintų galvijų, kurie nerasti patikrinimo metu, judėjimo (nurašymo) duomenys laiku nesuvesti į ŪGRIS) paskirta administracinė nuobauda – įspėjimas“.

8.3. Į prašymą „paaiškinti, ar VMVT, turėdama pareigą kontroliuoti ūkinių gyvūnų laikytojų (savininkų) veiklą [...], neturi tais atvejais, kai ūkiniai gyvūnai neženklunami ir neregistruojami, neatliekami jiems reikalingi tyrimai ir kt., visų pirma reikalauti iš gyvūnų laikytojų (savininkų) laiku ir tinkamai ūkinius gyvūnus ženklinti, juos ir jų laikymo vietas registruoti, teikti kitus privalomus duomenis, o jiems to nedarant nustatyta tvarka bei terminais ir nustačius registravimo ir ženklavimo pažeidimų, priimti atitinkamus sprendimus dėl atsakomybės gyvūnų laikytojams (savininkams) už pažeidimus ir taikyti jiems atitinkamas poveikio priemones“, atsakyta:

„[...] galvijai [...] buvo neženklinti ir neregistruoti. Tokie gyvūnai [...] laikomi be priežiūriais ir bešeimininkiais, o [...] gyvūnų gerovės ir apsaugos užtikrinimą, organizuojant be priežiūrių ir bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą, vykdo savivaldybių merai. [...].“

VMVT [...] atkreipia dėmesį, kad tik paženklintiems ir registruotiems ŪGRIS galvijams, kurių atsekamumas užtikrintas, atliekami privalomi tyrimai dėl užkrečiamųjų ligų. Bepriežiūrių ir bešeimininkių galvijų atveju, kai privalomi tyrimai dėl užkrečiamųjų ligų nėra atlikti, galvijų banda yra laikytina nežinomo sveikatos statuso, o atitinkami VMVT sprendimai dėl atsakomybės taikymo, neatlikus tokių privalomų tyrimų, negali būti priimami, kol nėra tokių galvijų savininko (laikytojo).“

8.4. Į prašymą „informuoti, ar pagal [2024 m. spalio 14 d.] atliktą patikrinimą: 1) buvo nustatyta, kad ūkiniai gyvūnai yra bešeimininkiai, t. y. jų laikytojas (savininkas) nėra žinomas; ar buvo įsitikinta, kad ūkiniai gyvūnai nėra V. G. [...]; 2) jei nebuvo nustatyta, kad V. G. (ar kitas asmuo) nėra ūkinių gyvūnų laikytojas (savininkas), ar buvo taikyta atsakomybė jam (ar kitam asmeniui) už gyvūnų neženklinimą ir neregistruvimą; jeigu nebuvo taikyta, nurodyti, dėl kokių priežasčių ir kuo vadovaujantis“, atsakyta:

„Pagal VMVT [...] pareigūnų, atlikusių patikrinimą, pateiktą informaciją: „Nuvykus į X., rasta galvijų banda, nutolusi nuo V. G. sodybos apie 2 kilometrus, išsisklaidžiusi aplinkiniuose miškeliuose ir krūmynuose. Banda nevaldoma, sulaukėjusi ir pavojinga. Arti prieiti nesaugu ir galvijai, pastebėję mus, traukėsi link miško, nebuvo galimybės suskaičiuoti galvijų“ [...]. Dėl nurodytų aplinkybių ir priežasčių detalaus patikrinimo 2024-10-14 atlikti nebuvo galimybių ir nepavyko“.

Pažymėtina, kad VMVT 2024 m. spalio 22 d. raštu Nr. S6-(8.10E)-I7014 „Dėl pranešimų persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją“ kreipėsi į Savivaldybę:

„VMVT Priežiūros departamento Vilniaus apygardos priežiūros skyrius (toliau Skyrius) informuoja, kad 2024 m. spalio 7 ir 8 d. gavo pranešimus [...], kuriuose informuojama apie netinkamai laikomus, neprižiūrimus, neregistruotus, neženklintus galvijus bei jų daromą žalą X, Y ir Z kaimuose.

Informuojame, kad 2024 m. spalio 14 d. Skyriaus inspektoriai atliko neplaninį patikrinimą, kurio metu X., apylinkėse šalia miško pastebėta besigananti galvijų banda. Kadangi arti prieiti prie sulaukėjusių galvijų bandos nebuvo galimybės, nes pamatę žmones jie pasitraukė į mišką, Skyriaus pareigūnai siekdami visapusiškai iširti gautus pranešimus bei įsitikinti kam priklauso aukščiau minima galvijų banda, kreipėsi pagalbos į medžiotojus.

Pažymime, kad iš jų gauta filmuota medžiaga (filmavimo laikas sutampa su patikrinimo laiku), kurioje matosi kaip neženklintų galvijų banda vaikšto šalia medžioklės bokštelio esančioje laukinių žvėrių viliojimo vietos teritorijoje.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir į tai, kad galvijai neženklinti ir neregistruoti ŪGRIS, jie neturi konkretaus savininko ir yra beprižiūriai bei bešeimininkiai.

Persiunčiame informaciją tolimesniam tyrimui bei papildomai informuojame, kad Skyrius savo kompetencijos ribose pasiruošęs bendradarbiauti su Savivaldybės administracija, jei pastaroji priimtų sprendimą perduoti gyvūnus globėjui.“

8.5. Į prašymą „informuoti, ar Savivaldybė yra pateikusi atsakymą į VMVT 2024 m. spalio 22 d. raštą [...]“, atsakyta:

„[...] Savivaldybės administracija atsakė 2024-10-30 raštu [...]“.

Minimame rašte nurodyta:

„Administracija atsakydama į 2024 m. spalio 22 d. gautą VMVT Priežiūros departamento Vilniaus apygardos priežiūros skyriaus (toliau – Skyrius) raštą [...], kuriuo buvo persiųsti X rajono Y seniūnijos gyventojų 2024 m. spalio 7 ir 8 d. pranešimai [...] (toliau – Pranešimai) dėl netinkamai laikomų (neprižiūrimų, neregistruotų, neženklintų) ūkinių gyvūnų (galvijų) ir tuo jų daromą žalą X, Y ir Z kaimuose gyvenantiems gyventojams, informuoja, kad pagal minėtus pranešimus, kurie buvo adresuoti ir gauti taip pat ir Administracijoje [...], Administracijoje jau yra atliktas patikrinimas ir vadovaujantis ANK 346 str. 1 d., gyvulių laikytojui 2024-10-09 buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas [...] už Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taisyklių [...] 23.2 pap. numatyto reikalavimo „Ūkinių gyvūnų, išskyrus bites, laikytojai turi užtikrinti, kad jų laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų“, nesilaikymą.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstyta, t. y. į tai, kad gyvulių laikytojas V. G. pats pripažįsta esantis jų savininku, taip pat į tai, kad Skyriaus 2024-09-23 persiųstame analogišrame pranešime netinkamai prižiūrimų tos pačios gyvulių, bandos laikytoju Skyriaus yra įvardintas V. G. ir į tai, kad ankstesnių VMVT tarnautojų pagal kompetenciją [...] atliktų patikrinimų (paskutinis Administracijai žinomas patikrinimo aktas buvo surašytas 2023-09-14, reg. Nr. 69ŪGP-347) metu netinkamai laikomų gyvulių laikytoju taip pat konstatuotas V. G., todėl nėra teisinio pagrindo netinkamai V. G. laikomus ūkinius gyvūnus laikyti bešeimininkiais. Vadovaujantis GGAĮ 2 str. 2 p. šie ūkiniai gyvūnai laikytini beprižiūriais.

Nagrinėjamu atveju Skyriaus dėmesys atkreiptinas į tai, kad faktinė aplinkybė, jog daugelį metų ūkiniai gyvūnai (galvijai), laikomi V. G. X. yra neženklinti ir neregistruoti ŪGRIS, nesilaikant gyvūnų gerovei užtikrinti įstatymu nustatytų reikalavimų, yra ne tik jų savininko (laikytojo) atsakomybė, bet ir netinkamai VMVT tarnautojų vykdoma kontrolė [...]. Todėl konstatuotina, kad dabartinei šių ūkinių gyvūnų būklei (yra praradę naminių ūkinių gyvūnų įpročius, baikštūs, neprisileidžia žmoniu) susiformuoti lemiamą įtaką turėjo tai, kad jų laikytojo kontrolė VMVT nebuvo vykdoma, laiku nebuvo imtasi priemonių galvijų nekontroliuojamam veisimuisi sustabdyti.

Atsižvelgiant į tai, kad Administracija savo kompetencijos ribose Skyriaus persiųstų gyventojų pranešimų patikrinimą jau atliko ir sprendimą dėl neteisėtos ūkinių gyvūnų laikytojo veikos (neveikimo) priėmė, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 str. 3 p., Skyriaus persiųsti pranešimai pakartotinai tikrinami nebus. [...].“

8.6. „Atsižvelgdama [...] į teisės aktų institucijoms suteiktus įgaliojimus, VMVT mano, kad beprižiūrių galvijų gaudymą / laikymą turi organizuoti ir vykdyti Savivaldybės administracija, tokiu būdu įgyvendindama teisėtus šios savivaldybės gyventojų lūkesčius.

2025-01-09 VMVT iš Savivaldybės administracijos gavo raštą Nr. 13-113 „Dėl įsiteisėjusio nutarimo administracinio nusižengimo byloje vykdymo“, kuriuo pranešta apie V. G. pritaikytą įsiteisėjusią administracinio poveikio priemonę – 39 galvijų konfiskavimą.

2025-01-14 VMVT organizavo nuotolinį pasitarimą su Savivaldybės administracija dėl paruošiamųjų 39 galvijų perėmimo darbų organizavimo, nes Administracija nesiėmė jokių veiksmų, kad konfiskuoti galvijai būtų saugiai perduoti VMVT žinion. Pasitarimo metu buvo aptarta, kad Savivaldybės administracija turėtų organizuoti konfiskuotų galvijų viliojimą pašarais iš miško ir laukų į paruoštą aptvarą, kuriame būtų galima konfiskuotus galvijus saugiai perduoti VMVT žinion. Vis dėlto Savivaldybės administracija neatliko minėtų sutartų veiksmų. Atsižvelgdama į tai, nesulaukusi efektyvaus Savivaldybės administracijos darbo ir produktyvaus bendradarbiavimo, VMVT pati kreipėsi į artimiausią ūkininką pagalbos dėl tvoros segmentų galvijų aptvarui pastatyti ir pašaro galvijams privilioti, kad būtų galima juos izoliuoti aptvare ir saugiai perimti iš Savivaldybės administracijos. VMVT taip pat pasirūpino specialia priekaba galvijams transportuoti iš aptvaro iki bandovežio ir įvykdė viešuosius pirkimus dėl kitų reikiamų priemonių galvijams suvaryti ir veterinarijos paslaugų tiekėjo paslaugų įsigijimo.

2025-01-23 VMVT žinion buvo perimti pirmieji 8 galvijai, atėję į VMVT darbuotojų pastatytą aptvarą [...]. Šie galvijai VMVT [...] 2025 m. sausio 23 d. sprendimu [...] buvo pripažinti tinkamais perduoti ir tą pačią dieną buvo išvežti paskersti į [...] skerdyklą [...].

VMVT pagal galimybes toliau filmavimo kamera stebi aplinką apie aptvarą bei atlieka kitus veiksmus, siekdama kuo tiksliau įvertinti visų likusių galvijų buvimo vietą, kad galėtų iš Savivaldybės administracijos VMVT žinion perimti ir likusius galvijus, atlikti jų įvertinimą bei juos realizuoti.“

8.7. „VMVT vertinimu, dabartinis teisinis reglamentavimas, susijęs su konfiskuotais gyvūnais, nėra pakankamas. Vadovaujantis Konfiskuotų ar kitaip valstybei perduotų ūkinių gyvūnų ir gyvūnų augintinių perėmimo, įtraukimo į apskaitą, įkainojimo, saugojimo, realizavimo ir nugaišinimo tvarkos aprašo [...] (toliau [tekste ir citatose] – Aprašas), 7 punktu, neaišku, kaip turi būti perduodami konfiskuoti gyvūnai VMVT žinion. VMVT 2025-01-27 raštu Nr.B6-(1.9 Mr)-121 „Dėl teisės akto patikslinimo“ kreipėsi į ŽŪM dėl būtinybės peržiūrėti ir

patikslinti Aprašo 14 punktą, detaliai nurodant konfiskuotų gyvūnų perdavimo VMVT žinion tvarką, perduodančios institucijos veiksmus, susijusius su konfiskuotų gyvūnų lokalizavimu, kiekvieno konfiskuoto gyvūno saugiu perdavimu, kurio metu būtų galima identifikuoti kiekvieną perduodamą gyvūną ir surašyti Gyvūno (-ų) perėmimo aktą. VMVT viliasi, kad patikslintos Aprašo 14 punkto nuostatos išspręs VMVT ir kitų institucijų ginčus ir nesutarimus, ypač perimant bešeimininkius, sulaukėjusius, agresyvius ūkinius gyvūnus, ir užtikrins sklandų tarpinstitucinį bendradarbiavimą sprendžiant gyvūnų gerovės klausimus, taip pat leis užtikrinti, kad tokie gyvūnai nekeltų pavojaus žmonių gyvybei, sveikatai ir turtui.“

8.8. Į prašymus „*informuoti, ar VMVT pateikė raštišką atsakymą į Pareiškėjo 2024 m. spalio 7 d. skundą [...], nes Pareiškėjo teigimu „VMVT iki [...] Skundo surašymo dienos oficialaus rašto/atsakymo nepateikė“*, ir „*dėl kokių priežasčių [...] Pareiškėjui nebuvo telefonu suteikta jo prašoma informacija*“ (pažymos 2.4 papunktis), atsakyta:

„[...] atsakomąjį raštą į [...] 2024-10-07 skundą [...] VMVT pateikė 2024-11-08 [...] asmens nurodytu el. pašto adresu [...]. [...] VMVT apgailestauja, kad šiuo atveju dėl žmogiškosios klaidos A. G. nebuvo tinkamai informuotas [...] apie atsakymą į 2024-10-07 skundą termino pratęsimą. Paaiškėjus šiai situacijai, VMVT 2024-11-08 atsakomuoju raštu (teikdama atsakymą į 2024-10-07 skundą) dėl pradelsto (3 darbo dienų) termino A. G. atsiprašė.“

„[...] skambinančiojo VMVT bendruoju informacijos telefonu asmens identifikuoti nėra galimybės, todėl informacija apie asmenų raštus, atsakymus ar kitus dokumentus, kuri nėra bendro pobūdžio informacija, t. y. kuri susijusi su informacija (duomenimis) apie asmenį, kurios (kurių) laikymą paslapyje VMVT privalo užtikrinti, negali būti teikiama, siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą [...]. Siekiant užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir duomenų saugumo principų įgyvendinimą, jei asmuo iš VMVT nori gauti informaciją, kuri nėra laikytina bendro pobūdžio informacija, jis į VMVT turi kreiptis raštu ir save identifikuoti. Tokiu būdu VMVT gali užtikrinti, kad informacija bus suteikta tik tam asmeniui, kuris turi teisę tokią informaciją gauti. Šiuo atveju [...] taip pat buvo pasiūlyta kreiptis į VMVT raštu, nes buvo prašoma pateikti ne bendro pobūdžio informaciją. VMVT atkreipia dėmesį, kad VMVT asmens duomenis teikia tretiesiems asmenims, tik jeigu tai yra būtina, kad būtų įvykdyta VMVT taikoma teisinė prievolė, taip pat VMVT pavestos viešosios valdžios funkcijos arba dėl kitų teisėtų priežasčių“.

9. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieres 2025 m. birželio 26 d. raštu Nr. 13-2065 papildomai informavo, informaciją patvirtindama atitinkamais įrodančiais dokumentais:

„[...] vykdant nutarimą Nr. SAVAD-89-ANR_N-9-2024 [...] VMVT žinion 2025 m. sausio 23 – vasario 26 d. buvo perduoti 27 konfiskuoti galvijai [...], 2025 m. vasario 27 – kovo 2 dienomis panaudojant šaunamąjį ginklą buvo nugaišinti nesugauti 5 konfiskuoti gyvūnai [...]. Taip pat nuo 2025 m. sausio 26 iki 2025 m. vasario 24 dienos X apylinkėse buvo rastos ir perduotos UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“ 7 gyvūnų gaišenos [...]. Tokiu būdu iš V. G. buvo paimti visi 39 konfiskuoti gyvūnai.“

Pažymėtina, kad Administracija, norėdama įsitikinti, kad nėra daugiau sulaukėjusių ūkinių gyvūnų, pasitelkė medžiotojus, vietinius gyventojus, taip pat dronų pagalba stebėjo X apylinkes. Daugiau klaidžiojančių ūkinių gyvūnų rasta nebuvo, pranešimų apie sulaukėjusius ūkinius gyvūnus negauta“.

10. VMVT Seimo kontrolieres 2025 m. liepos 3 d. raštu Nr. B6-(1.19Mr)-1857 papildomai informavo:

„[...] VMVT pagal kompetenciją įvykdė Administracijos 2024 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. [...] (toliau – Nutarimas) 1 dalį, susijusią su administracinėn atsakomybėn patrauktam asmeniui V. G. paskirta administracinio poveikio priemone – daikto (39 vnt. ūkinių gyvūnų) konfiskavimu.“

VMVT, vadovaudamasi Aprašo nuostatomis, nuo 2025-01-23 iki 2025-02-26 iš Administracijos perėmė 27-is Nutarimu konfiskuotus galvijus. Jie buvo įtraukti į VMVT apskaitą, įkainoti ir realizuoti parduodant juos UAB X mėsa. Likusių 12 konfiskuotų galvijų Aprašo nustatyta tvarka VMVT neperėmė, nes Administracija 2025-03-10 raštu [...] informavo, kad iš likusių galvijų 5 galvijai Vilniaus medžiotojų klubo „X“ buvo nugaišinti panaudojant šaunamąjį ginklą, o 7 galvijų gaišenos buvo rastos X teritorijoje ir Administracijos perduotos utilizuoti UAB „X veterinarinė sanitarija“.

[...] VMVT informuoja, kad [...] Pareiškėjo [...] kelta problema, susijusi su neprižiūrimų ūkinių gyvūnų laikymu, yra galutinai išspręsta.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

11. Administracinių nusižengimų kodekso (ANK):

346 straipsnio „Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklavimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas“:

1 dalis – „Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklavimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas

užtraukia baudą nuo trisdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.“

2 dalis – „Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklavimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas, sukėlęs grėsmę asmens turtui, sveikatai ar gyvybei,

užtraukia baudą nuo penkiasdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.“

3 dalis – „Šio straipsnio 1, 2 dalyse numatyti administraciniai nusižengimai, padaryti pakartotinai,

užtraukia baudą nuo vieno šimto dvidešimt iki dviejų šimtų trisdešimt eurų.“

4 dalis – „Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklavimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas, dėl kurio atsirado žalos asmens sveikatai ar turtui, užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų.“

16 dalis – „Žiaurus elgesys su gyvūnu, gyvūno kankinimas

užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki dviejų tūkstančių eurų.“

20 dalis – „Už šio straipsnio 1, 2, 3, 4 [...] dalyse numatytus administracinius nusižengimus gali būti skiriamas gyvūnų konfiskavimas. Už šio straipsnio [...] 16 [...] dalyse numatytus administracinius nusižengimus privaloma skirti gyvūnų konfiskavimą.“

589 straipsnis „Administracinius nusižengimus tiriantys ir protokolus surašantys pareigūnai“:

„Administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo [...] šių institucijų pareigūnai: [...]; 30) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos – dėl šio kodekso [...] 343 straipsniuose, [...] 346 [...] straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų; [...]; 82) savivaldybių administracijų – dėl šio kodekso [...] 346 [...] straipsniuose [...] numatytų administracinių nusižengimų; [...].“

12. Viešojo administravimo įstatymo (VAĮ):

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“:

4 dalis – „Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...]“

5 dalis – „Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą

priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.“

13. *Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo (GGAĮ):*

1 straipsnio „Įstatymo paskirtis“ 1 dalis – „Šis įstatymas nustato valstybės ir savivaldybių institucijų ir kitų juridinių asmenų kompetenciją užtikrinant gyvūnų, kaip juslių būtybių, gerovę ir apsaugą, fizinių [...] asmenų, [...] (toliau – asmuo) pareigas gyvūnų apsaugos ir gerovės srityje, beprižiūrių gyvūnų gerovę ir apsaugą, [...], humaniško elgesio su gyvūnais reikalavimus, kad gyvūnai būtų apsaugoti nuo žiauraus elgesio, kankinimo ir kito neigiamo poveikio ir būtų užtikrintas žmonių saugumas.“

2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“:

2 dalis – „Beprižiūris gyvūnas – gyvūno laikytojo neprižiūrimas ūkinis gyvūnas [...], kuris yra už gyvūno laikytojo valdomo gyvenamojo ar negyvenamojo pastato ar kitos teritorijos ribų.“

3 dalis – „Bešeimininkis gyvūnas – ūkinis gyvūnas [...], kuris neturi savininko ar jis nežinomas arba kurio savininkas atsisakė neperduodamas jo kitam savininkui.“

4 dalis – „Gyvūnas – bet kokios rūšies domestikuotas ar laukinis gyvūnas, įskaitant ūkinius gyvūnus [...].“

7 dalis – „Gyvūno laikymas – gyvūno gyvenimo, mitybos, zoohigienos sąlygų sudarymas.“

8 dalis – „Gyvūno laikytojas – asmuo, kuris yra gyvūno savininkas ar jį laiko atlygintinai ar neatlygintinai.“

11 dalis – „Gyvūno registravimas – gyvūno duomenų įrašymas į tam tikrų gyvūnų registro duomenų bazę.“

12 dalis – „Gyvūno savininkas – asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso gyvūnas.“

15 dalis – „Gyvūnų gerovė – optimalus gyvūnų fiziologinių ir etologinių poreikių tenkinimas.“

17 dalis – „Gyvūnų globėjas – asmuo, atitinkantis teisės aktų nustatytus reikalavimus ir užsiimantis beprižiūrių ir bešeimininkių gyvūnų globa ir (ar) laikinąja gyvūnų globa, ir (ar) šiame įstatyme nustatytais atvejais laikinuoju gyvūnų laikymu.“

21 dalis – „Laikinoji gyvūnų globa (toliau – laikinoji globa) – asmens veikla, kuria užtikrinama bešeimininkių ar beprižiūrių gyvūnų gerovė ir apsauga, kol bus nustatytas jų savininkas ar laikytojas, [...].“

3 straipsnio „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir kitų juridinių asmenų kompetencija“:

9 dalis – „Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba: 1) pagal kompetenciją įgyvendina valstybės politiką gyvūnų gerovės ir apsaugos srityje; 2) tvirtina bendruosius ir atskirų rūšių (specialiuosius) ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimus; [...]; 10) rengia gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašą; 13) organizuoja ir vykdo šios dalies 2, 3, 6–9, 12 punktuose nustatytų reikalavimų laikymosi priežiūrą [...]; 14) atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.“

10 dalis – „Savivaldybių merai: [...]; 2) vadovaudamiesi Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintu gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašu, tvirtina gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisykles ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendinamos; 3) organizuoja [...] beprižiūrių ir bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą [...]; [...]; 8) atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.“

4 straipsnio „Žiaurus elgesys su gyvūnais ir jų kankinimas“:

1 dalis – „Draudžiama žiauriai elgtis su gyvūnais ir juos kankinti [...]“

2 dalis – „Žiauriu elgesiu su gyvūnais, jų kankinimu laikomi šie veiksmai:

1) sąmoningas gyvūnų padarymas bešeimininkiais ar beprižiūriais; [...]; 15) gyvūnų laikymas jų rūšies, amžiaus, fiziologijos ir elgsenos neatitinkančiomis teisės aktuose nustatytais sąlygomis; [...]; 17) nepakankamas gyvūnų šėrimas ar girdymas; [...]; 25) kiti veiksmai, sukeltys gyvūnų žūtį, skausmą, kančią, pavojų gyvūnų sveikatai ar gyvybei, išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus.“

3 dalis – „Už žiaurų elgesį su gyvūnais ir gyvūnų kankinimą asmenys traukiami administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn.“

4 dalis – „Iš gyvūnų savininkų ar laikytojų, kurie kankina gyvūnus, žiauriai elgiasi su jais, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka gyvūnai gali būti konfiskuojami.“

5 dalis – „Kol bus priimtas ir įsiteisės teismo sprendimas arba byla ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos (pareigūno) sprendimas dėl gyvūno konfiskavimo, savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas asmuo, dalyvaujant Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos veterinarijos gydytojui ir policijos pareigūnui, jeigu būtina užtikrinti viešąją tvarką, turi paimti tokį gyvūną ir perduoti jį gyvūnų globėjui ar kitam paimtą gyvūną galinčiam laikinai laikyti gyvūnų laikytojui arba kitokiu būdu užtikrinti tinkamą gyvūno laikymą. [...]“

6 straipsnio „Gyvūnų laikymas“ 1 dalis – „Kiekvienas gyvūnas privalo būti laikomas ir prižiūrimas gyvūno rūšį, amžių, fiziologiją ir elgseną atitinkančiomis sąlygomis, pagal gyvūnų laikymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, užtikrinant, kad nebūtų varžoma gyvūno judėjimo laisvė ir gyvūnui nebūtų keliamas nepatogumo jausmas, skausmas ar kančia.“

7 straipsnio „Gyvūnų registravimas ir ženklinimas“ 1 dalis – „Atskirų rūšių gyvūnai privalo būti registruojami ir ženklinami pagal gyvūnų registravimą ir ženklinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.“

13 straipsnio „Bešeimininkiai ir beprižiūriai gyvūnai“ 1 dalis – „Savivaldybės teritorijoje sugautų bešeimininkių ir beprižiūrių gyvūnų bei bešeimininkių ir beprižiūrių gyvūnų, apie kuriuos praneša juos sulaikę asmenys, negalintys laikyti šių gyvūnų, laikinąją globą organizuoja savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka.“

14 straipsnio „Savivaldybių administracijų organizuojama bešeimininkių ir beprižiūrių gyvūnų laikinoji globa“ 1 dalis – „Visi [...] bešeimininkiai ar beprižiūriai ūkiniai gyvūnai – galinčiam laikinai globoti ūkinį gyvūną ūkinių gyvūnų laikytojui.“

20 straipsnio „Asmenų teisės ir pareigos“ 2 dalis – „Gyvūnų laikytojai privalo: [...] 2) laikytis šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų gerovę ir apsaugą, reikalavimų; 3) užtikrinti, kad jų laikomi gyvūnai nekeltų grėsmės žmonių, kitų gyvūnų gyvybei, sveikatai ar turtui; [...]“

21 straipsnio „Įstatymo vykdymo priežiūra ir atsakomybė už jo pažeidimus“ 3 dalis – „Šio įstatymo vykdymą kontroliuojančių institucijų pareigūnai turi teisę: [...] 6) vykdydami šiuo įstatymu jiems pavestas funkcijas, pasitelkti kitų valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų pareigūnų pagalbą; 7) teisės aktuose nustatyta tvarka taikyti administracines nuobaudas, administracinio poveikio priemones ir priimti administracinius sprendimus; 8) perduoti bešeimininkius ar beprižiūrius gyvūnus laikinajai globai ar gyvūnus, paimtus iš gyvūnų savininkų, laikytojų pagal šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalį, gyvūnų globėjams ar kitiems gyvūnų laikytojams; 9) įstatyme nustatytais atvejais organizuoti iš gyvūnų savininkų, laikytojų paimtų gyvūnų nugaišinimo procedūrą.“

14. Veterinarijos įstatymo:

6 straipsnio „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kompetencija“ 1 dalis – „Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba: [...] 8) kontroliuoja gyvūnų sveikatos reikalavimų laikymąsi [...] 12) prižiūri ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimą ir jose laikomų ūkinių

gyvūnų ženklimą ir apskaitą, tikrina ženklavimo ir registravimo reikalavimų laikymąsi; [...].“

7 straipsnio „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų teisės, teismo leidimų atlikti kontrolės veiksmus išdavimas“ 1 dalis – „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnai, vykdydami valstybinę veterinarinę priežiūrą, be teisių, nustatytų kituose įstatymuose ir teisės aktuose, pagal savo kompetenciją turi teisę: [...]; 3) kai yra įtarimų dėl veterinarijos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo, bet kuriuo metu patekti į veterinarinės kontrolės subjektų [...] teritoriją ir patalpas; 4) gauti ar paimti iš veterinarinės kontrolės subjektų visus valstybinei veterinarinei priežiūrai reikalingus dokumentus ir susijusią informaciją [...]; 5) reikalauti, kad tikrinami veterinarinės kontrolės subjektai ar jų įgalioti asmenys duotų paaiškinimus raštu ar žodžiu patikrinimo vietoje ar atvyktų duoti paaiškinimų į tyrimą atliekančio pareigūno tarnybines patalpas; 6) nepažeisdami teisės aktų [...] fotografuoti, daryti garso ir vaizdo įrašus; [...]; 8) atlikdami jiems pavestas funkcijas, pasitelkti į pagalbą kitų valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų pareigūnus; [...]; 10) atlikti šios dalies 3–7 punktuose nustatytus veiksmus su teismo leidimu [...], jeigu veterinarinės kontrolės subjektas ar kitas asmuo trukdo atlikti veterinarinės kontrolės subjekto veiklos patikrinimą ar kitais būdais siekia išvengti veterinarinės kontrolės subjekto veiklos patikrinimo ir yra pagrindo manyti, kad jis pažeidžia šio įstatymo ir kitų veterinarijos veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.“

16 straipsnio „Ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklavimo kontrolė“:

1 dalis – „Lietuvos Respublikoje privalomas galvijų [...] laikymo vietų registravimas, laikomų galvijų [...] ženklimas ir registravimas. [...].“

3 dalis – „Kiekvienas galvijų [...] laikytojas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pildo laikomų ūkinių gyvūnų apskaitos žurnalą arba daro įrašus kompiuterinėje laikmenoje, atsako už turimų ūkinių gyvūnų ženklimą, informacijos apie ūkinių gyvūnų skaičiaus pokytį pateikimą.“

5 dalis – „Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, nustačiusi galvijų [...] registravimo ir ženklavimo pažeidimų, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį ir mastą, gali taikyti galvijų [...] perkėlimo iš bandų, kuriose laikomi netinkamai paženklininti ar neženklinti galvijai [...] apribojimus. [...]. Jeigu ūkinių gyvūnų laikytojai per nustatytą terminą negali įrodyti galvijų [...] atsekamumo, reikalingo užkrečiamųjų ligų kontrolei užtikrinti, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba nurodo gyvūnų laikytojams savo lėšomis atlikti užkrečiamųjų ligų tyrimus ir, atsižvelgdama į šių tyrimų rezultatus, leidžia jiems paskersti gyvūnus ir iš jų gautą mėsą suvartoti asmeninėms reikmėms arba įpareigoja juos gyvūnus nugaišinti ir sunaikinti neatlyginant patirtų nuostolių. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, nustačiusi, kad gyvūnų laikytojai nevykdo nurodymų laikomus gyvūnus ištirti dėl užkrečiamosios ligos, paskersti arba nugaišinti ir sunaikinti, organizuoja šių gyvūnų nugaišinimą ir sunaikinimą bei mėginių paėmimą gyvūnų užkrečiamajai ligai nustatyti. [...].“

15. Žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234 patvirtinto Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir apskaitos tvarkos aprašo:

2 punktas – „Aprašo tikslas – užtikrinti Lietuvos Respublikoje laikomų privalomai ženkliamų ir registruojamų ūkinių gyvūnų atsekamumą dėl užkrečiamųjų ūkinių gyvūnų ligų prevencijos ir kontrolės, dėl bendrų žmonėms ir ūkiniam gyvūnams ligų (zoonozijų) kontrolės.“

4 punktas – „Apraše vartojamos sąvokos: [...]; 4.5. Ūkinio gyvūno registravimas – ūkinio gyvūno duomenų įrašymas į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos patvirtintas formas ir (ar) ūkinių gyvūnų apskaitos žurnalą ir Registrą. [...].“

6 punktas – „Vykdamas ūkinių gyvūnų ženklimą, registravimą ir apskaitą dalyvauja: [...]; 6.2. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT); [...]; 6.7. ūkinių gyvūnų laikytojai, savininkai (toliau – laikytojas); [...].“

8 punktas – „VMVT: 8.1. vykdo Apraše ir Ūkinių gyvūnų registro nuostatuose

nustatytas funkcijas; [...]; 8.3. kontroliuoja Aprašo 6.4, 6.6–6.9 papunkčiuose nurodytų ūkio subjektų veiklą įgyvendinant ūkinių gyvūnų ženklimą, registravimą ir apskaitą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus; [...].“

11 punktas – „Kiekvienas laikytojas privalo užtikrinti, kad jo laikomi galvijai [...] būtų paženklinėti šia Aprašo skyriuje nustatyta tvarka ir terminais.“

22 punktas – „Kiekvienas laikytojas privalo registruoti galvijų [...] laikymo vietas ir jose laikomus galvijus [...].“

47 punktas – „Laikytojas duomenis apie galvijų [...] kaitą (prieauglio atvedimą, skerdimą savo reikmėms, gaišimą (negyvo prieauglio atvedimą, išsimetimą ir kt.) ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo kaitos turi pateikti Registrui. [...].“

104 punktas – „Asmenys, pažeidę Aprašo reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.“

16. Žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 3D-451 patvirtintų Ūkinių gyvūnų registro nuostatų (teisės akto redakcija, galiojusi Skunde nurodytų aplinkybių metu):

10 punktas – „Registro tvarkytojai [...] yra [...] ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba [...].“

15 punktas – „VMVT turi teisę: 15.1. reikalauti iš registro duomenų teikėjų, kad registro duomenys, jų pakeitimai ir dokumentai būtų tinkamai surašyti, laiku pateikti ir atitiktų susijusių registru duomenis; [...].“

16 punktas – „Registro objektai: 16.1. ūkinis gyvūnas (-ai), laikomas (-i) bandoje ir konkrečioje laikymo vietoje; 16.2. ūkinių gyvūnų banda.“

17 punktas – „Registro duomenys: [...]; 17.4. ūkinių gyvūnų laikytojo (savininko) fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas; [...].“

31 punktas – „Registro duomenų teikėjai: 31.1. privalo Nuostatų nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus registro tvarkytojams pateikti duomenis, būtinus registro objektams registruoti; [...].“

32 punktas – „Ūkinių gyvūnų laikytojai (savininkai) per 7 kalendorines dienas nuo ūkinio gyvūno laikymo pradžios [...] registro objektų duomenis tiesiogiai teikia VMVT raštu arba el. paštu, pateikdami užpildytą ir pasirašytą registro valdytojo nustatytos formos dokumentą ir fizinio ar juridinio asmens tapatybės patvirtinimo dokumentą ar jo kopiją.“

17. Žemės ūkio ministro 2021 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 3D-284 patvirtinto Konfiskuotų ar kitaip valstybei perduotų ūkinių gyvūnų ir gyvūnų augintinių perėmimo, įtraukimo į apskaitą, įkainojimo, saugojimo, realizavimo ir nugaišinimo tvarkos aprašo:

3 punktas – „Tvarkos aprašas taikomas: 3.1. valstybės ir savivaldybių institucijoms (toliau – institucija), pagal kurių pradėtą teiseną buvo konfiskuotas gyvūnas; 3.2. asmenims, kurie valstybei perduoda gyvūną.“

4 punktas – „Tvarkos apraše vartojama sąvoka konfiskuotas gyvūnas – iš teisės pažeidimą padariusio gyvūno laikytojo ar savininko įsiteisėjusio sprendimo konfiskuoti gyvūną pagrindu priverstinai ir neatlygintinai valstybės nuosavybėn paimtas gyvūnas.“

6 punktas – „Konfiskuotus ar valstybei perduodamus gyvūnus perima, įtraukia į apskaitą, įkainoja, saugo, realizuoja, perduoda kitiems Tvarkos apraše nurodytiems asmenims, prireikus organizuoja jų nugaišinimą Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT). [...].“

7 punktas – „Institucija, konfiskavusi gyvūną, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po gyvūno konfiskavimo raštu apie tai informuoja VMVT, pateikdama įsiteisėjusio sprendimo konfiskuoti gyvūną kopiją, gyvūnų aprašą (jeigu yra) ir kitus su konfiskuotu gyvūnu susijusius dokumentus, informaciją apie gyvūno (-ų) laikymo vietą. Šio punkto nuostatos netaikomos, jeigu gyvūnas konfiskuotas pagal VMVT pradėtą teiseną.“

10 punktas – „VMVT, gavusi Aprašo 7–9 punktuose nurodytą informaciją ir dokumentus, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo informacijos VMVT

gavimo dienos organizuoja gyvūnų perėmimą.“

11 punktas – „VMVT, siekdama gyvūną perimti sklandžiai, be trikdžių ir užtikrinti jo gerovę nuo jo perėmimo momento, pirmiausia atlieka visus būtinus pasirengimo veiksmus (prieš gyvūno perėmimą išanalizuoja gautus dokumentus ir informaciją, patikrina, ar gyvūnai registruoti ir ženklinti, išsprendžia visus techninius su gyvūno paėmimu, transportavimu, saugojimu ir realizavimu susijusius klausimus ir pan.).“

12 punktas – „Konfiskuoto [...] gyvūno perėmimą VMVT užfiksuoja Gyvūno (-ų) perėmimo akte [...]. Šio punkto nuostatos netaikomos, jeigu gyvūnas konfiskuotas pagal VMVT pradėtą teiseną.“

13 punktas – „Surašius Gyvūno (-ų) perėmimo aktą, duomenys apie konfiskuotą (-us) [...] įtraukiami į Perimtų gyvūnų apskaitos žurnalą [...], kuris saugomas VMVT. Konfiskuoti ar valstybei perduoti gyvūnai į apskaitos registrus įtraukiami vadovaujantis 16-[-].“

14 punktas – „VMVT perėmus gyvūną (-us) ir surašius Gyvūno (-ų) perėmimo aktą laikoma, kad perimtas (-i) gyvūnas (-ai) yra VMVT žinioje iki jo (jų) realizavimo ar nugaišinimo Tvarkos aprašo IV skyriuje nustatyta tvarka.“

18. VMVT direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 patvirtintų Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų:

4 punktas – „Reikalavimuose vartojamos sąvokos: [...]; 4.6. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) – Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija, atsakinga už ūkinių gyvūnų gerovės kontrolę.“

5 punktas – „Ūkinių gyvūnų savininkai arba laikytojai turi: 5.1. imtis visų tinkamų priemonių ūkinių gyvūnų gerovei užtikrinti; 5.2. užtikrinti, kad ūkiniams gyvūnams nebūtų be reikalo sukeliamas skausmas, kančia arba jie žalojami; 5.3. užtikrinti, kad ūkinių gyvūnų [...] auginimo arba laikymo sąlygos, atsižvelgiant į nusistovėjusią patirtį ir mokslo žinias, į ūkinių gyvūnų rūšį, išsivystymą, adaptaciją, prijaikinimą, fiziologines ir etologines reikmes, atitiktų Reikalavimų [...] nuostatas; 5.4. užtikrinti Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatų laikymąsi.“

30 punktas – „Ūkinių gyvūnų laikytojams ar savininkams už Reikalavimų pažeidimus taikoma teisės aktuose nustatyta atsakomybė.“

19. VMVT direktoriaus 2013 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. B1-336 patvirtinto Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašo:

1 punktas – „Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato gyvūnų laikytojų pareigas, draudžiamus veiksmus, bendruosius gyvūnų laikymo reikalavimus, specialiuosius ūkinių gyvūnų, [...], bešeimininkių ir bepriežiūrių gyvūnų laikymo reikalavimus savivaldybių teritorijų kaimo (kaimų, miestelių ir viensėdžių) ir miesto gyvenamosiose vietovėse.“

19 punktas – „Ūkiniai gyvūnai turi būti laikomi, vadovaujantis Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimais [...].“

20 punktas – „Ūkinių gyvūnų [...] laikytojai turi užtikrinti, kad jų laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų.“

42 punktas – „Savivaldybės administracija savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka organizuoja [...], bešeimininkių ir bepriežiūrių gyvūnų laikinąją globą [...].“

20. Širvintų rajono savivaldybės mero 2024 m. lapkričio 12 d. potvarkiu Nr. 6-205 patvirtintų Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklių nuostatos, aktualios Skundo nagrinėjimui, iš esmės yra identiškos VMVT direktoriaus 2013 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. B1-336 patvirtinto Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašo nuostatoms, todėl atskirai necituojamos.

Tyrimui reikšminga teismų praktika

21. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1826-629/2021:

„[...] Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr., pvz., 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015).“

Tyrimo išvados

22. Pareiškėjo Skunde keliami problema dėl Savivaldybės administracijos ir VMVT pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant neprižiūrimų ūkinių gyvūnų laikymo klausimą. Įvertinus tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus, teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 12–18 punktuose, konstatuotina:

22.1. Pareiškėjo keliami problema atsirado 2015 metais. Ūkinių gyvūnų savininkas tuo metu buvo V. G., jo veiklos kontrolę 2015–2016 metais vykdė VMVT, kuri, „pagal kompetenciją vykdydama GGAĮ nustatytas funkcijas“, kreipėsi į teismą dėl V. G. priklausančių galvijų (registruotų ir neregistruotų) paėmimo ir perdavimo laikinai juos globoti. Teismas priėmė nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, t. y. „iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo priverstinai paimti iš V. G. 44 galvijus“, „iš kurių 26 registruotus ir 18 neregistruotų, ir perduoti juos laikinai globoti ūkinių gyvūnų laikytojui“. VMVT vykdant teismo nutartį, iš V. G. 2015 metais „buvo paimti ir trečiajam asmeniui perduoti laikinai globoti 28 galvijai“, „galvijus buvo būtina paimti skubiai, nes ieškovas nebeturėjo pašarų ir galvijų laikymo sąlygos neatitiko net minimalių galvijų laikymo sąlygų“, „visų galvijų tą pačią dieną paimti nespėta, vėliau likusių nepaimtų galvijų nebuvo rasta“. Tuo laikotarpiu, Savivaldybės administracijos teigimu, gyventojai į Savivaldybę šiuo klausimu nebuvo kreipęsi (pažymos 7.1 ir 8.1 papunkčiai).

22.2. Vadovaujantis GGAĮ ir kitų pažymoje pacituotų teisės aktų nuostatomis, kiekvienas gyvūnas privalo būti laikomas ir prižiūrimas gyvūno rūšį, amžių, fiziologiją ir elgseną atitinkančiomis sąlygomis, pagal gyvūnų laikymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Gyvūnų savininkai privalo užtikrinti gyvūnų gerovę, tinkamą priežiūrą, nustatyta tvarka paženklinti ir užregistruoti gyvūnus, taip pat užtikrinti, kad jų laikomi gyvūnai nekeltų grėsmės žmonių, kitų gyvūnų gyvybei, sveikatai ar turtui.

Gyvūnų laikymas jų rūšies, amžiaus, fiziologijos ir elgsenos neatitinkančiomis teisės aktuose nustatytomis sąlygomis, nepakankamas jų šėrimas ar girdymas, kiti veiksmai, sukeltys gyvūnų žūtį, skausmą, kančią, pavojų gyvūnų sveikatai ar gyvybei, ir sąmoningas gyvūnų padarymas bešeimininkiais ar beprižiūriais yra laikomas žiauriu elgesiu su gyvūnais ir jų kankinimu, kuris yra draudžiamas. Už žiaurų elgesį su gyvūnais ir gyvūnų kankinimą asmenys traukiami administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn, be to, iš gyvūnų savininkų ar laikytojų, kurie kankina gyvūnus, žiauriai elgiasi su jais, ANK ar Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka gyvūnai gali būti konfiskuojami.

Taigi, gyvūnų savininkai (laikytojai) privalo tinkamai laikyti ir prižiūrėti gyvūnus, nustatyta tvarka juos ženklinti bei registruoti ir užtikrinti, kad jų laikomi gyvūnai nekeltų grėsmės žmonių, kitų gyvūnų gyvybei, sveikatai ar turtui.

22.3. Tais atvejais, kai gyvūnų laikytojai (savininkai) neužtikrina gyvūnų laikymo ir priežiūros pagal teisės aktų reikalavimus, valstybinę gyvūnų gerovės ir apsaugos kontrolę teisės aktais įgaliota vykdyti VMVT. Vadovaujantis GGAĮ nuostatomis (pažymos 13 punktas), VMVT organizuoja ir vykdo ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų laikymosi priežiūrą, pagal Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų nuostatas (pažymos 18 punktas) – VMVT yra „Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija, atsakinga už ūkinių gyvūnų gerovės kontrolę.“ Taigi VMVT turi reaguoti į asmenų pranešimus, skundus apie galimus pažeidimus (žiaurų elgesį su gyvūnais ar jų nepriežiūrą, netinkamą laikymą ir pan.) ir yra įgaliota tikrinti, kaip ūkiniai gyvūnai yra laikomi, vertina jų priežiūros sąlygas, registravimo ir ženklinimo reikalavimų laikymąsi ir pan. VMVT turi teisę surašyti administracinio nusižengimo protokolus, skirti baudas atsakingiems asmenims, įpareigoti gyvūno savininką ar laikytoją pašalinti nustatytus trūkumus ir užtikrinti tinkamas laikymo sąlygas, o išimtiniais atvejais – konfiskuoti gyvūną.

22.4. Savivaldybės teisės aktais (GGAĮ, Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašas) įgalios kontroliuoti, kaip įgyvendinami gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse reikalavimai. Vadovaujantis ANK nuostatomis (pažymos 11 punktas), dėl GGAĮ ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklinimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, savivaldybių administracijos turi teisę surašyti administracinio nusižengimo protokolus, skirti baudas atsakingiems asmenims, o ANK nurodytais atvejais – konfiskuoti gyvūnus. Savivaldybės taip pat įgalios organizuoti beprižiūrių ar bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą, taigi jos privalo užtikrinti, kad jų teritorijoje nebūtų paliktų benamių, bešeimininkių bei beprižiūrių gyvūnų, ir yra atsakingos už tokių gyvūnų paėmimą, priežiūrą ir laikinąją globą.

22.5. Skunde Pareiškėjas pabrėžė, kad iš naujo (po 2015 metų) keliamas klausimas dėl gyvūnų nepriežiūros iš esmės nebuvo sprendžiamas dar nuo 2023 metų, kai dėl jų nepriežiūros su 2023 m. rugsėjo 7 d. skundu buvo kreiptasi į Savivaldybę ir VMVT.

Kaip nustatyta tyrimo metu, Savivaldybės administracija, gavusi gyventojų 2023 m. rugsėjo 7 d. skundą, juos 2023 m. spalio 5 d. raštu Nr. 40-570, be kita ko, informavo, kad „galimus ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų, bei ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklinimo reikalavimų pažeidimus, pagal kompetenciją, nagrinėja VMVT specialistai“, ir „galvijų laikytojas informuotas, kad privalo vadovautis [...] Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taisyklėmis [...] ir užtikrinti, kad jo laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų“, o reikalavimų nesilaikant „jam gali būti pritaikyta administracinė atsakomybė“. Taigi, šiuo atveju, buvo apsiribota V. G. įspėjimu laikytis Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taisyklių reikalavimų.

VMVT, gavusi gyventojų 2023 m. rugsėjo 7 d. skundą, 2023 m. rugsėjo 14 d. atliko patikrinimą, kurio metu buvo nustatyta daugybė teisės aktų pažeidimų, be kita ko, tai, jog gyvūnai „buvo neženklinėti ir neregistruoti ŪGRIS“, laikomi netinkamomis sąlygomis ir kt. (pažymos 8.2 papunktis). Už pažeidimus V. G. buvo paskirta administracinio poveikio priemonė (įspėjimas) ir jis buvo du kartus kviečiamas atvykti į administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimą, tačiau, VMVT teigimu, „nei 2023-09-26, nei 2023-10-30 V. G. neatvyko“.

Pažymėtina, kad Pareiškėjo Skunde nurodyta aplinkybė, kad „po šio patikrinimo, kontrolė nevykdyta, pažeidėjas nusikalstamo neveiksnumo nesustabdė“, tyrimo metu buvo patvirtinta.

Kaip tyrimo metu Seimo kontrolierėms nurodė VMVT, V. G. administracinė nuobauda (įspėjimas) VMVT pareigūno sprendimu buvo paskirta tik 2024 m. lapkričio 25 d., taigi, praėjus daugiau nei metams nuo pažeidimų nustatymo ir tuomet, kai Pareiškėjas su skundais dar kartą kreipėsi į VMVT (2024 m. spalio 7 d. skundas) ir į Seimo kontrolierę (2024 m. lapkričio 14 d. skundas). Pažymėtina ir tai, kad VMVT Seimo kontrolierei tyrimo metu taip pat nurodė, kad 2023 m. rugsėjo 14 d. patikrinimo metu nustatčius, jog galvijai neženklinėti ir neregistruoti, juos laikė beprižiūriais ir bešeimininkiais, tad jų „gerovės ir apsaugos

užtikrinimą“, organizuojant laikinąją globą, VMVT nuomone, turėjo vykdyti Savivaldybė (pažymos 8.3 papunktis). Tačiau duomenų, kad VMVT būtų tuo metu kreipusis į Savivaldybę dėl galimai nepriežiūrių ar bešeimininkių gyvūnų globos organizavimo, tyrimo metu Seimo kontrolierėms VMVT nepateikė, o Savivaldybė Seimo kontrolierėms papildomai nurodė, kad: „Administracija apie VMVT atliekamos administracinės teisenos eigą ir priimtą sprendimą nebuvo informuota, VMVT turima, tyrimo metu surinkta informacija nebuvo persiųsta Administracijai žiniai ar tolesnių veiksmų atlikimui ir su Administracija nebuvo derintas galimų veiksmų projektas“ (pažymos 7.2 papunktis).

Savivaldybė, įspėjusi pažeidėją, kad jis turi užtikrinti, jog jo laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų, kaip matyti iš tyrimo medžiagos, po įspėjimo taip pat nevykdė jokios kontrolės ir netikrino, ar V. G. laikosi šio reikalavimo, taigi nesiėmė realių veiksmų užtikrinti, kad minėti reikalavimai būtų veiksmingai įgyvendinami, ypač atsižvelgiant į tai, kad problema su neprižiūrimais gyvūnais kartojosi ne pirmą kartą.

22.6. Esant neišspręstai problemai, Pareiškėjas dėl gyvūnų nepriežiūros 2024 m. spalio 7 d. su skundu kreipėsi tiek į VMVT, tiek į Savivaldybę (pažymos 2.1 papunktis).

VMVT, gavusi minimą Pareiškėjo skundą, 2024 m. spalio 14 d. nuvyko į teritoriją, kur ganėsi skunde nurodyta galvijų banda, tačiau, pačios VMVT teigimu, kadangi banda buvo „nevaldoma, sulaukėjusi ir pavojinga“, galvijai „traukėsi link miško“ ir „nebuvo galimybės suskaičiuoti“ jų, patikrinimo atlikti „nebuvo galimybių ir nepavyko“ (pažymos 8.4 papunktis). Tuomet VMVT 2024 m. spalio 22 d. raštu kreipėsi į Savivaldybę, be kita ko, nurodydama, kad pasitelkus medžiotojus ir gavus iš jų filmuotą medžiagą, nustatyta, jog „galvijai neženklinėti ir neregistruoti ŪGRIS, jie neturi konkretaus savininko ir yra nepriežiūriai bei bešeimininkiai“, prašydama Pareiškėjo 2024 m. spalio 7 d. skundą nagrinėti pagal kompetenciją ir informuodama, kad pasiruošusi bendradarbiauti, jei Savivaldybė priims sprendimą „perduoti gyvūnus globėjui“ (pažymos 8.4 papunktis).

Kaip jau minėta pirmiau, savivaldybės yra įgaliotos organizuoti nepriežiūrių ar bešeimininkių gyvūnų laikinąją globą. Atsakydama į VMVT 2024 m. spalio 22 d. raštą, Savivaldybės administracija 2024 m. spalio 30 d. raštu jai nurodė, kad pagal Pareiškėjo 2024 m. spalio 7 d. skundą jau yra atlikusi patikrinimą ir, gyvulių savininkui V. G. nesilaikius Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklėse įtvirtinto reikalavimo užtikrinti, kad jo laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų, vadovaujantis ANK 346 straipsnio 1 dalimi, 2024 m. spalio 9 d. buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas. Taigi, kaip matyti, toks protokolas surašytas po metų nuo pirminio reikalavimo (įspėjimo) gyvulių savininkui teikimo. Savivaldybės administracija rašte taip pat nurodė, kad, skirtingai nei teigia VMVT, „gyvulių laikytojas V. G. pats pripažįsta esantis jų savininku“, kad VMVT „2024-09-23 persiūstame analogišrame pranešime netinkamai prižiūrimų tos pačios gyvulių, bandos laikytoju [...] įvardintas V. G.“, kad 2023 m. rugsėjo 14 d. VMVT atlikto patikrinimo metu netinkamai laikomų gyvulių laikytoju taip pat konstatuotas V. G., tad „nėra teisinio pagrindo netinkamai V. G. laikomus ūkinius gyvūnus laikyti bešeimininkiais“. Savivaldybės administracijos nuomone, tokie „ūkiniai gyvūnai laikytini nepriežiūriais“. Savivaldybės administracija VMVT nurodė, kad dėl šių priežasčių VMVT „persiūsti pranešimai pakartotinai tikrinami nebus“ (pažymos 8.5 papunktis).

Vertinant šį atsakingų institucijų susirašinėjimą, joms nagrinėjant Pareiškėjo 2024 m. spalio 7 d. skundą, matyti, kad akivaizdžiai išsiskyrė VMVT ir Savivaldybės nuomonės, pozicija dėl kiekvienos iš jų įgaliojimų (kompetencijos) probleminei situacijai spręsti. Nors pagal faktines aplinkybes akivaizdu, kad gyvūnai yra tikrai nepriežiūriai (dėl to ginčo tarp VMVT ir Savivaldybės nebuvo), tačiau šiuo atveju institucijos jau nesutarė, ar gyvūnai turi savininką (laikytoją), ar tai, kad jie yra išėję iš teritorijos ribų, klaidžioja kelių kilometrų spinduliu, yra sulaukėję, leidžia laikyti gyvūnus ir bešeimininkiais.

22.7. Seimo kontrolierių vertinimu, nesutampančios viešojo administravimo institucijų pozicijos nesuteikia teisės palikti tam tikro aktualaus klausimo neišspręsto, tad šioje

situacijoje ypatingą reikšmę turi glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas – VMVT ir Savivaldybė turėjo veikti koordinuotai, keistis informacija ir vykdyti teisės aktų priskirtas funkcijas pagal kompetenciją.

VMVT privalėjo laiku nustatyti, kad gyvūnų savininkas (laikytojas) neužtikrina gyvūnų gerovės, laiko juos netinkamomis sąlygomis, nevykdo jų ženklinimo ar registracijos pareigų, ir taikyti teisės aktuose nustatytas poveikio priemones, kas, kaip nustatyta tyrimo metu ir rašyta pirmiau, nebuvo tinkamai padaryta, nes kontrolė dėl nustatytų pažeidimų ilgą laiką nebuvo vykdoma, taip pat nebuvo teikiama informacija Savivaldybei dėl nustatytų pažeidimų. Taigi, šiuo atveju galima konstatuoti VMVT neveikimą vykdant kontrolės funkcijas.

Tačiau ir Savivaldybės administracija nuo 2023 m. rugsėjo 7 d. skundo gavimo iki 2024 m. spalio 7 d. Pareiškėjo pakartotinio skundo gavimo nesiėmė V. G. atžvilgiu tinkamų veiksmų. Kaip minėta pirmiau, Savivaldybė, įspėjusi pažeidėją, kad jis turi užtikrinti, jog jo laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų, po įspėjimo nevykdė kontrolės ir netikrino, ar V. G. laikosi šio reikalavimo (pažymos 22.5 papunktis), o administracinio nusižengimo protokolą dėl minimo reikalavimo pažeidimo V. G. surašė po metų – 2024 m. spalio 9 d. (pažymos 22.6 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kad nebuvo tinkamai vykdyta kontrolė – V. G. ilgą laiką neženklinant ir neregistruojant gyvūnų ŪGRIS, nesilaikant gyvūnų gerovei užtikrinti teisės aktais nustatytų reikalavimų, Savivaldybės patvirtintų taisyklių, kad gyvūnai neišeitų už žemės valdos ribų – tai, tikėtina, turėjo lemiamą įtaką tam, kad gyvūnai prarastų naminių ūkinių gyvūnų įpročius, taptų baikštūs, sulaukėję, nekontroliuojamai veistųsi ir pan. Dėl gyvūnų savininko (V. G.) neatsakingumo, nepakankamos ir nesavalaikės institucinės kontrolės dėl gyvūnų savininko netinkamų veiksmų ir tinkamų poveikio priemonių jam netaikymo susidarė situacija, kai gyvūnai tapo be priežiūros gyvūnais.

22.8. Savivaldybės administracija, 2024 m. spalio 9 d. surašiusi V. G. administracinio nusižengimo protokolą dėl Gyvūnų laikymo Širvintų rajono savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklėse įtvirtinto reikalavimo užtikrinti, kad jo laikomi ūkiniai gyvūnai neišeitų už žemės valdos, kurioje jie yra laikomi, ribų, nesilaikymą, ieškojo būdų, kaip toliau spręsti susidariusią situaciją ir raštu dėl tarnybinės pagalbos kreipėsi tiek į ŽŪM, tiek į VMVT (2024 m. spalio 30 d. raštai; pažymos 7.3 papunktis). Savivaldybė VMVT, be kita ko, prašė „pateikti informaciją, kokiomis priemonėmis ir būdais, kokiais poįstatyminiais VMVT patvirtintais teisės aktais vadovaujantis, susidariusią keblią situaciją VMVT, bendradarbiaudama su Administracija, gali išspręsti, kad teisėti gyventojų lūkesčiai būtų patenkinti ir situacija būtų suvaldyta“, tačiau, kaip Seimo kontrolierėms nurodė Savivaldybės administracija, VMVT „jokių konkrečių priemonių ir būdų situacijai iš esmės spręsti nepateikė“, „į prašymą pasidalinti VMVT sukaupta informacija, susijusia su ūkinių gyvūnų laikytojo V. G. (ūkio subjekto) veiklos kontrole, VMVT neatsakė ir jokios informacijos neteikė“. Savivaldybė ŽŪM ir pakartotinai VMVT prašė „suteikti kvalifikuotą teisinę bei metodinę pagalbą, pakonsultuojant, kokiomis teisės normomis, priemonėmis, būdais ir įrankiais ir kurie subjektai turi išspręsti situaciją, užtikrinant tiek gyvūnų gerovę, tiek teisėtus gyventojų lūkesčius“, tačiau, Savivaldybės teigimu, iš ŽŪM „esant ypatingoms aplinkybėms (didelis ūkinių gyvūnų skaičius, pakitę jų įpročiai, galvijai nuolat nebūna aptvertame aptvare, migruoja keletą km skirtingomis kryptimis skirtingomis grupėmis, yra neženklinami, dalinai sulaukėję, nors gyvūnų laikytojo yra savotiškai ganomi, tačiau jis nėra pajėgus galvijus suvaldyti), gauto abstraktaus siūlymo (prašymo) įgyvendinimo mechanizmas nebuvo pasiūlytas“, o VMVT „pakartotojo savo ankstesnę poziciją dėl galvijų priskyrimo bešeimininkiams ir be priežiūros“.

22.9. Tyrimo metu Savivaldybės administracija Seimo kontrolierės informavo, kad, „įvertinus gyventojų pirminius pranešimus ir Administracijos prašymu gyventojų nuosekliai, gausiai tyrimui teikiamą papildomą rašytinę bei vaizdinę informaciją“, „2024-11-28 buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolai“. Įvertinus 2024 m. lapkričio 28 d.

administracinio nusižengimo protokolo turinį (pažymos 7.4 papunktis), matyti, kad šiuo atveju Savivaldybės administracija jau konstatavo ne tik, kad V. G. neūtikrina, jog ūkiniai gyvūnai neišeitų už jam nuosavybės teise priklausančios valdos ribų, bet ir kitus iki tol Savivaldybės nekonstatuotus pažeidimus – kad V. G., „būdamas ūkinių gyvūnų savininku ir laikytoju, teisės aktais nustatyta tvarka jų neužregistravo ir nesuženklino, neūtikrino tinkamos veterinarinės priežiūros, neūtikrino sąlygų kontroliuojančių tarnybų pareigūnams gyvūnus tinkamai apžiūrėti, diagnozuoti jiems ligas ir, esant reikalui, juos gydyti, neūtikrino kontroliuojamo gyvūnų veisimosi“, „neūtikrino, kad jo laikomi ūkiniai gyvūnai nekeltų ir nedarytų žalos kitų asmenų turtui, laikomiems ūkiniams gyvūnams nesuteikė tinkamos kokybės ir kiekio pašaro, nesuteikė tinkamos pastogės ir poilsio vietos“ ir tokią V. G. veiką pripažino žiauriu elgesiu su gyvūnais. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieres taip pat informavo, kad „2024-12-19 administracinėje byloje dėl netinkamo galvijų laikymo ir žiauraus elgesio su gyvūnais [...] buvo priimtas nutarimas administracinį nusižengimą įvykdžiusiam asmeniui V. G. paskirti administracinę nuobaudą – baudą ir administracinio poveikio priemonę – daikto (39 vnt. V. G. laikomų ūkinių gyvūnų) konfiskavimą“, o „apie prievolę vykdyti įsiteisėjusį nutarimą konfiskuoti gyvūnus [...] Administracija informavo VMVT 2025-01-09, pagal nustatytą tvarką pateikdama susijusius su nutarimo vykdymu dokumentus“ (pažymos 7.4 papunktis).

22.10. Kaip matyti iš tyrimo medžiagos (pažymos 7.4 ir 8.6 papunkčiai, 9 ir 10 punktai), toliau Pareiškėjui aktualus klausimas buvo sprendžiamas VMVT ir Savivaldybės administracijai jau bendradarbiaujant ir buvo rengiami nuotoliniai pasitarimai gyvūnų konfiskavimo klausimui spręsti.

Savivaldybės administracija taip pat Seimo kontrolieres informavo, kad ji, „norėdama įsitikinti, kad nėra daugiau sulaukėjusių ūkinių gyvūnų, pasitelkė medžiotojus, vietinius gyventojus, taip pat dronų pagalba stebėjo X. apylinkes“ ir „daugiau klaidžiojančių ūkinių gyvūnų rasta nebuvo, pranešimų apie sulaukėjusius ūkinius gyvūnus negauta“.

Taigi, nors bendradarbiavimas, kaip Seimo kontrolierėms nurodė VMVT, nebuvo ypač sklandus – VMVT teigimu, „Administracija nesiėmė jokių veiksmų, kad konfiskuoti galvijai būtų saugiai perduoti VMVT žinion“, „nesulaukusi efektyvaus Savivaldybės administracijos darbo ir produktyvaus bendradarbiavimo, VMVT pati kreipėsi į artimiausią ūkininką pagalbos“, o ir tyrimo metu Seimo kontrolierei taip pat pateikta prieštaringa informacija, kuri iš institucijų iš tiesų organizavo gyvūnų lokalizavimą, kad juos VMVT galėtų perimti (pažymos 7.4 ir 8.6 papunkčiai) – vis dėlto, institucijoms koordinuojant savo veiklą, Pareiškėjui aktualus klausimas galiausiai buvo išspręstas.

22.11. Dėl Skunde nurodytos aplinkybės, kad į Pareiškėjo 2024 m. spalio 7 d. skundą VMVT atsakė 2024 m. lapkričio 8 d. iš elektroninio pašto klausimai@vmvt.lt, tad jam nėra aišku, ar tai yra „galutinis institucijos atsakymas ir anksčiau minėtas tyrimas baigtas“ (pažymos 2.4 papunktis), pažymėtina, kad, pagal VAĮ nuostatas (pažymos 12 punktas), VMVT atsakymą Pareiškėjui turėjo pateikti per 20 darbo dienų, o pats atsakymas (administracinis sprendimas) turi atitikti teisės akte numatytus reikalavimus, kaip, pavyzdžiui, „administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės“, „administracinio sprendimo motyvai“, „administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką“ ir kt.

VMVT Seimo kontrolieres informavo, kad atsakymu į minimą Pareiškėjo skundą laiko 2024 m. lapkričio 8 d. elektroninį laišką iš elektroninio pašto klausimai@vmvt.lt, ir pripažįsta, kad atsakymas pateiktas pradėlus 3 darbo dienas (pažymos 8.8 papunktis). Seimo kontrolierės tokį termino praleidimą laiko mažareikšmiu, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad pats atsakymas neatitinka formos, numatytos pirmiau pacituoto VAĮ nuostatose. Dėl šių priežasčių Pareiškėjui ir galėjo kilti neaiškumų, ar tai yra VMVT galutinis atsakymas į jo

2024 m. spalio 7 d. skundą. VMVT rekomenduotina ateityje laikytis VAĮ nustatytų reikalavimų administraciniam sprendimui.

23. Seimo kontrolierės pabrėžia, kad pirmiau aprašytos VMVT ir Savivaldybės administracijos netinkamą ar nepakankamą veikimą patvirtinančios faktinės aplinkybės leidžia teigti, kad tarp šių viešojo administravimo subjektų tarpinstitucinis bendradarbiavimas, galėjęs padėti joms daug anksčiau išsiaiškinti susidariusios probleminės situacijos niuansus ir priimti tinkamus sprendimus, iš pradžių nevyko, ir tik vėliau, Pareiškėjui dedant daug pastangų ir rašant įvairius skundus, klausimas dėl gyvūnų nepriežiūros pagaliau buvo išspręstas. Seimo kontrolierės dar kartą pažymi, kad nagrinėjamu atveju tik glaudus VMVT ir Savivaldybės administracijos bendradarbiavimas galėjo užkirsti kelią situacijai, kai gyvūnai iš turimo savininko (V. G.) atsakomybės sferos perėjo į beprižiūrių gyvūnų kategoriją, tapdami visuomenės problema. Pabrėžtina, kad tarpinstitucinis bendradarbiavimas nėra vien tik pageidautinas, o priešingai – jis yra privalomas, kad tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoka tokiose situacijose ne tik lėmė atsakomybės „permetimą“ viena kitai, bet ir kėlė grėsmę pačių gyvūnų gerovei, visuomenės saugumui.

Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad iškilę neaiškumai dėl teisinio reguliavimo, kaip antai tai, kad, kaip nurodė VMVT tyrimo metu, nebuvo pakankamai aišku, kaip konfiskuojant gyvūnus turi būti įgyvendinta pareiga juos perduoti ir pareiga priimti, kokia institucija turi ką padaryti (pavyzdžiui, kiek privalo veikti savivaldybė, kad VMVT galėtų sklandžiai perimti gyvūnus, kiek pati VMVT privalo veikti, kad gyvūnai būtų perimti), negali lemti nurodytos problemos sprendimo vilkinimo ir tarpusavio kompetencijų aiškinimosi.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pabrėžęs, jog formaliai ir biurokatiškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nedera su gero administravimo principu (pažymos 21 punktą), konstatuotina, kad VMVT ir Savivaldybės administracijos pasyvus veikimas, o tam tikrais atvejais ir neveikimas, nulėmė Pareiškėjo teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimą, todėl jo Skundas pripažįstamas pagrįstu.

24. Tyrimo metu VMVT Seimo kontrolierėms pateiktoje informacijoje nurodyta, kad: VMVT „kreipėsi į ŽŪM dėl būtinybės peržiūrėti ir patikslinti Aprašo 14 punktą, detalai nurodant konfiskuotų gyvūnų perdavimo VMVT žinion tvarką, perduodančios institucijos veiksmus, susijusius su konfiskuotų gyvūnų lokalizavimu, kiekvieno konfiskuoto gyvūno saugiu perdavimu, kurio metu būtų galima identifikuoti kiekvieną perduodamą gyvūną ir surašyti Gyvūno (-ų) perėmimo aktą. VMVT viliasi, kad patikslintos Aprašo 14 punkto nuostatos išspręs VMVT ir kitų institucijų ginčus ir nesutarimus, ypač perimant bešeimininkius, sulaukėjusius, agresyvius ūkinius gyvūnus, ir užtikrins sklandų tarpinstitucinį bendradarbiavimą sprendžiant gyvūnų gerovės klausimus“ (pažymos 8.7 papunktis).

Atsižvelgdamos į tai, Seimo kontrolierės sprendžia, kad tikslinga kreiptis į VMVT ar ŽŪM, prašant informuoti, kokia ŽŪM pozicija šiuo klausimu „dėl būtinybės peržiūrėti ir patikslinti Aprašo 14 punktą“ ar kitą susijusį teisinį reguliavimą, kuris leistų išvengti neaiškumų dėl atitinkamoms institucijoms priskirtinų kompetencijų ribų.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

25. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia A. G. skundą dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant neprižiūrimų ūkinių gyvūnų laikymo klausimą, pripažinti pagrįstu.

26. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

Seimo kontrolierė Jolita Miliuvienė nusprendžia A. G. skundą dėl Širvintų rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant neprižiūrimų ūkinių gyvūnų laikymo klausimą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

27. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė Erika Leonaitė Valstybinės maisto ir veterinarijos direktorei Audronei Mikalauskienei rekomenduoja:

27.1. atkreipti dėmesį į pažymoje nustatytus pažeidimus ir imtis priemonių, kad jie ateityje nesikartotų, taip pat užtikrinti, kad ateityje VMVT pareigūnai, vykdydami valstybinę gyvūnų gerovės ir apsaugos kontrolę bei sprenddami kitus klausimus dėl gyvūnų gerovės ir apsaugos, laikytųsi teisės aktų reikalavimų ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo principo.

27.2. atsižvelgiant į tai, kad VMVT nurodė kreipusis į ŽŪM „dėl būtinybės peržiūrėti ir patikslinti Aprašo 14 punktą“ (pažymos 8.7 papunktis ir 24 punktas), informuoti (pateikiant patvirtinančius dokumentus), kokia ŽŪM pozicija šiuo ar kitu teisinio reguliavimo, kuris leistų išvengti neaiškumų dėl atitinkamoms institucijoms priskirtinų kompetencijų ribų, klausimu;

27.3. atkreipti dėmesį į pažymos 22.11 papunktyje išdėstytus pažeidimus ir imtis priemonių užtikrinti, kad jie ateityje nesikartotų, taip pat užtikrinti, kad VMVT pareigūnai, nagrinėdami asmenų skundus, laikytųsi teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir terminų.

28. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierė Jolita Miliuvienė Širvintų rajono savivaldybės merei Ž.P. rekomenduoja

atkreipti dėmesį į pažymoje nustatytus pažeidimus ir imtis priemonių, kad jie ateityje nesikartotų, taip pat užtikrinti, kad ateityje Savivaldybės administracijos pareigūnai, kontroliuodami, kaip įgyvendinami gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietose reikalavimai ir sprenddami kitus klausimus dėl gyvūnų gerovės ir apsaugos, imtųsi veiksmingų priemonių, laikytųsi teisės aktų reikalavimų ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo principo.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolieres** (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierėms pateikti per E. pristatymo informacinę sistemą ar el. p. ombuds@lrski.lt).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

Seimo kontrolierė

Jolita Miliuvienė